

30.09.20

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
KANTONALNI SUD U SARAJEVU
BROJ: 09 0 U 026325 16 U
Sarajevo, 22.09.2020. godine**

Kantonalni sud u Sarajevu i to sudija Aide Šabanović, u upravnom sporu tužitelja Ekološka udruga Majski cvijet Buna Zaton i Omladinski klub „Novi val“ Blagaj, Blagaj bb, koje zastupa [REDACTED] protiv tuženog Federalno ministarstvo okoliša i turizma, Sarajevo ul. Marka Marulića br. 2, radi poništenja rješenja broj: **UPI-05/2-23-11-56/15 MK od 11.11.2015.godine** u predmetu izdavanja okolinske dozvole, dana 22.09.2020. godine donio je,

PRESUDU

Tužba se uvažava, rješenje Federalnog ministarstva okoliša i turizma broj: UPI-05/2-23-11-56/15 MK od 11.11.2015.godine se poništava i predmet vraća Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na ponovni postupak.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženog, bliže navedenim u uvodu tačkom 1. dispozitiva izdaje se okolinska investitoru „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Podružnica - Obnovljivi izvori Mostar, za izgradnju i korištenje mini hidroelektrane (MHE) Buna (Buna 1 i Buna 2) u koritu rijeke Neretve nizvodno ispod utoka rijeke Bune u Općini Mostar Jug; tačkom 2. dispozitiva se određuju objekti/instalacije za koje se izdaje okolinska dozvola i to 2.1. Lokacija; 2.2. Opis projekta; 2.2.1. Izbor ekološki prihvatljivog protoka; 2.2.3. Dovodni kanali; 2.2.4. Vodozahvat; 2.2.5. Propust na dovodnom kanalu; 2.2.6. Strojarnica; 2.2.6. Upravljački objekt; tačkom 3. dispozitiva Uticaj na okoliš i mjere zaštite okoliša i to 3.1. Uticaji u fazi gradnje; 3.2. Uticaji u fazi korištenja; tačkom 4. dispozitiva Značaj uticaja i mjere sprečavanja i to 4.1. Faza građenja; 4.2. Faza korištenja; tačkom 5. dispozitiva Sistem monitoringa, 5.1. Plan monitoring; tačkom 6. dispozitiva Izvještavanje i tačkom 7. dispozitiva Period važenja dozvole.

Tužbom od 25.04.2016.godine tužitelji su putem punomoćnika pokrenuli upravni spor, osporili su rješenje tuženog od 11.11.2015.godine uz obrazloženje da taj akt nikada nije dostavljen tužiteljima kao zainteresiranoj stranci i direktnom učesniku u postupku ispred nevladinog sektora i lokalne zajednice u tom području, da je tuženi odbijao da dostavi ovo rješenje tužiteljima, te da su tužitelji putem Anera Žuljevića zastupnika u Federalnom Domu naroda zatražili dostavljanje ove okolinske dozvole, koja je dostavljena zastupniku dana 04.04.2016.godine kada su je tužitelji prvi put dobili na uvid i stekli mogućnost da se izjave pravni lijek. Dalje se u tužbi navodi da je osporeno rješenje doneseno na pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju uz pogrešnu primjenu odredaba Zakona o upravnom postupku i pogrešnu primjenu materijalnog prava, da tuženi nije poštovao zakonsku proceduru propisanu Zakonom o zaštiti okoliša Federacije BiH, da je nezakonito vodio javnu raspravu, da sačinjeni zapisnik o javnoj raspravi nije dostavljen strankama niti im je dat na uvid, a niti je potpisan, da u istom nije navedeno ono što je rečeno, već samo ono što odgovara investitoru, da tuženi nije obavijestio subjekte iz stava 5. člana 58 Zakonom o zaštiti okoliša Federacije BiH o prethodnoj proceduri uticaja na okoliš, a da primjedbe koje je tužitelj, Ekološka udruga Majski cvijet Buna dostavio na dokumentaciju nisu razmatrane niti je u obrazloženju akta navedeno na šta se odnose. U tužbi se dalje navodi da je prikrivena činjenica da su se tužitelji i kompletno stanovništvo Blagaja, Bune i Mostara protivili izgradnji, da su tužitelji u saradnji sa Univerzitetom „Džemal Bijedić“ uradili niz ekspertiza koje ukazuju da bi izgradnja mini hidroelektrane na lokalitetu Bune i Bunskih kanala bila pogubna za floru i faunu jer na kojem području obituju, između ostalog, 22 životinjske vrste koje se nalaze na Crvenoj listi faune Federacije BiH kao ugrožene, od kojih je 6 vrsta kritično ugroženo, da je iz ekspertize rađene za tužitelja vidljivo da je trenutno

zasićenost kisikom rijeke Neretve na ovom lokalitetu 125%, a izgradnjom previđenih hidroelektrana taj procenat bi mogao samo rasti čime bi u roku od 48 sati od pokretanja brane, riblji svijet bio uništen kao što se desilo na već postojećim branama na rijeci Neretvi čime bi u potpunosti nestala mekousna pastrmka i niz drugih koje su endemične za ovo područje. U tužbi se dalje navodi da javna rasprava koja je održana i zapisnik koji je tužiteljima dostavljen sa te rasprave, tek putem federalnog zastupnika Žuljevića nisu vjerni onome što je izneseno na javnoj raspravi i da je očigledno sačinjen prema potrebi i navođenju investitora, da u prilog tome govori i da zapisnik nije potpisan kod sudionika, da ni zapisnik sa rasprave održane dana 16.10.2015.godine u organizaciji WWF-a i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Herceg - neretvanske županije/kanton nije vjerodostojan, nije blagovremeno dat na uvid zainteresiranim subjektima i više puta je mijenjan od strane tuženog, da su se na ovim javnim raspravama tužitelji i lokalna zajednica izjasnili da se izričito protive izgradnji mini hidroelektrana na ovom lokalitetu koji je na Listi spomenika prirode po rješenju Zavoda za zaštitu spomenika prirode u Herceg - neretvanskom kantonu broj: UPI 59/4/70 još od 1970.godine, da te činjenice tuženi u cijelosti ignoriše, odnosno ne osvrće se na njih, da je lokalitet na kome se predviđa izgradnja predmetnih mini hidroelektrana u važećoj Ribarsko - gospodarskoj osnovi USR Neretva 1933. proglašen kao zaštićeno posebno stanište - riblje plodište i da tužitelji tužbi prilažu dokumentaciju na koju se pozivaju bliže označenu u tužbi, te da konačno predlažu da se rješenje tuženog od 11.11.2015.godine poništi i predmet vrati na ponovan postupak.

U odgovoru na tužbu tuženi je istakao da u cijelosti ostaje kod razloga svog osporenog rješenja od 11.11.2015.godine, osporio je navode tužbe i predložio da se tužba, kao neosnovana, odbije.

Zakoničnost osporenog rješenja sud je ispitao i cijenio u granicama zahtjeva iz tužbe u smislu odredbe člana 34 Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije BiH“ broj 9/05) i odlučio je kao u izreci iz sljedećih razloga:

Imajući u vidu stanje spisa predmetne stvari, zakonske odredbe i razloge date u obrazloženju osporenog rješenja, navode tužbe i odgovora na tužbu, ovaj sud cijeni da osporeno rješenje nije doneseno na pravilan i zakonit način.

Naime, iz spisa predmetne stvari je vidljivo da je „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Podružnica – Obnovljivi izvori Mostar dana 13.05.2015.godine tuženom podnijela zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za mini hidroelektrane Buna 1 i Buna 2, navodeći u zahtjevu da prilaže Studiju uticaja na okoliš urađenu od strane Građevinskog fakulteta Mostar (koja Studija nije sastavni dio spisa predmeta), a zahtjevu je priloženo rješenje broj: UP/40-1/25-2-140/14 od 12.09.2014.godine, koje je postalo pravosnažno 03.10.2014.godine, kojim Agencija za vodno područje Jadranskog mora Mostar Vladi Hercegovina neretvanskog kantona, kao koncesoru, izdaje Prethodnu vodnu saglasnost u svrhu izrade projektne dokumentacije za objekat mini hidroelektrana Buna 1 koji se predviđa graditi na rijeci Neretvi na lokalitetu bliže označenom u dispozitivu rješenja.

Vlada Hercegovina neretvanskog kantona je pod brojem: 01-1-02-1915/14 na 70. Sjednici održanoj 23.10.2014.godine donijela Odluku o dodjelu koncesije za korištenje voda Bune i Neretve za proizvodnju električne energije, izgradnjom objekta - mini hidroelektrane Buna 1 i Buna 2, u vlasništvu i podrijetlo „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Mostar („Službene novine Hercegovina neretvanskog kantona broj 9/2014).

Rješenjem broj: UPI-05/02-23-11-56-1/15 MK od 08.06.2016.godine, donesenim u smislu odredbe člana 23 Zakona o upravnim sporovima i Odlukom o dodjelu koncesije za korištenje voda Bune i Neretve za proizvodnju električne energije, izgradnjom objekta - mini hidroelektrane Buna 1 i Buna 2, u vlasništvu i podrijetlo „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Mostar („Službene novine Hercegovina neretvanskog kantona broj 9/2014).

zasićenost kisikom rijeke Neretve na ovom lokalitetu 125%, a izgradnjom previđenih hidroelektrana taj procenat bi mogao samo rasti čime bi u roku od 48 sati od pokretanja brane, riblji svijet bio uništen kao što se desilo na već postojećim branama na rijeci Neretvi čime bi u potpunosti nestala mekousna pastrmka i niz drugih koje su endemične za ovo područje. U tužbi se dalje navodi da javna rasprava koja je održana i zapisnik koji je tužiteljima dostavljen sa te rasprave, tek putem federalnog zastupnika Žuljevića nisu vjerni onome što je izneseno na javnoj raspravi i da je očigledno sačinjen prema potrebi i navođenju investitora, da u prilog tome govori i da zapisnik nije potpisan kod sudionika, da ni zapisnik sa rasprave održane dana 16.10.2015.godine u organizaciji WWF-a i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Herceg - neretvanske županije/kanton nije vjerodostojan, nije blagovremeno dat na uvid zainteresiranim subjektima i više puta je mijenjan od strane tuženog, da su se na ovim javnim raspravama tužitelji i lokalna zajednica izjasnili da se izričito protive izgradnji mini hidroelektrana na ovom lokalitetu koji je na Listi spomenika prirode po rješenju Zavoda za zaštitu spomenika prirode u Herceg - neretvanskom kantonu broj: UPI 59/4/70 još od 1970.godine, da te činjenice tuženi u cijelosti ignoriše, odnosno ne osvrće se na njih, da je lokalitet na kome se predviđa izgradnja predmetnih mini hidroelektrana u važećoj Ribarsko - gospodarskoj osnovi USR Neretva 1933. proglašen kao zaštićeno posebno stanište - riblje plodište i da tužitelji tužbi prilažu dokumentaciju na koju se pozivaju bliže označenu u tužbi, te da konačno predlažu da se rješenje tuženog od 11.11.2015.godine poništi i predmet vrati na ponovan postupak.

U odgovoru na tužbu tuženi je istakao da u cijelosti ostaje kod razloga svog osporenog rješenja od 11.11.2015.godine, osporio je navode tužbe i predložio da se tužba, kao neosnovana, odbije.

Zakonitost osporenog rješenja sud je ispitao i cijenio u granicama zahtjeva iz tužbe u smislu odredbe člana 34 Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije BiH“ broj 9/05) i odlučio je kao u izreci iz sljedećih razloga:

Imajući u vidu stanje spisa predmetne stvari, zakonske odredbe i razloge date u obrazloženju osporenog rješenja, navode tužbe i odgovora na tužbu, ovaj sud cijeni da osporeno rješenje nije doneseno na pravilan i zakonit način.

Naime, iz spisa predmetne stvari je vidljivo da je „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Podružnica – Obnovljivi izvori Mostar dana 13.05.2015.godine tuženom podnijela zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za mini hidroelektrane Buna 1 i Buna 2, navodeći u zahtjevu da prilaže Studiju uticaja na okoliš urađenu od strane Građevinskog fakulteta Mostar (koja Studija nije sastavni dio spisa predmeta), a zahtjevu je priloženo rješenje broj: UP/40-1/25-2-140/14 od 12.09.2014.godine, koje je postalo pravosnažno 03.10.2014. godine, kojim Agencija za vodno područje Jadranskog mora Mostar Vladi Hercegovačko neretvanskog kantona, kao koncesoru, izdaje Prethodnu vodnu saglasnost u svrhu izrade projektne dokumentacije za objekat mini hidroelektrana Buna 1 koji se predviđa graditi na rijeci Neretvi na lokalitetu bliže označenom u dispozitivu rješenja.

Vlada Hercegovačko neretvanskog kantona je pod brojem: 01-1-02-1915/14 na 70. Sjednici održanoj 23.10.2014.godine donijela Odluku o dodjelu koncesije za korištenje voda Bune i Neretve za proizvodnju električne energije, izgradnjom objekta - mini hidroelektrana snage do 5 MW „Buna II“, Grad Mostar preduzeću „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Mostar („Službene novine Hercegovačko neretvanskog kantona broj 9/2014).

Rješenjem broj: UPI-05/02-23-11-56-1/15 MK od 08.06.2016.godine, donesenim u smislu odredaba člana 23 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 38/09), tuženi je imenovao Stručnu komisiju za ocjenu Studije uticaja na okoliš za mini hidroelektrane Buna I i Buna II u sastavu Kovač Mirjana, voditelj postupka, doc. dr. Marin Petrović, dipl. ing. Naser Hadžibegović i dipl. ing. Igor Palinić, koji su dali svoje izvještaje i to doc. dr. Marin Petrović, dipl. ing. maš. dana 26.06.2015. godine, gdje u zaključku Izvještaja navodi da Studija uticaja na okoliš investitora „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. Podružnica - Obnovljivi izvori Mostar za izgradnju hidroelektrane (MHE Buna 1 i MHE Buna 2) u pojedinim dijelovima nije

urađena u skladu sa Pravilnikom o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okolinu i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Službene novine Federacije BiH“ broj 19/04), što je detaljno u Izvještaju navedeno i da je neophodno uraditi korekcije u skladu sa Izvještajem.

Član Stručne komisije dipl. ing. Naser Hadžibegović u svom Izvještaju od 05.07.2015. godine zaključuje da će se u toku izgradnje postrojenja koristiti velika količina građevinskih materijala i da je potrebno dati procjenu njihovih količina, a da ukoliko postoji predračun radova sa iskazanim količina u sklopu projekta da je Studiju neophodno dopuniti ovim podacima. U pogledu tačke „Uticaja na floru i faunu“ u Studiji je navedeno da se očekuje uticaj „u manjem obimu u toku izgradnja mini hidroelektrane zbog rada građevinske mehanizacije i izgradnje brane i trase cjevovoda u koritu vodotoka, sječe drveća, šiblja i grmlja i uništavanje staništa biljnih i životinjskih vrsta na trasi cjevovoda na mjestima obraslim drvećem i niskim rastinjem, te da će to uticati u manjoj mjeri na promjenu strukture životinjskih zajednica zbog buke i aktivnosti“ i da se rizici od incidentnih situacija ne smiju zanemariti, iako su kod malih hidroelektrana projektovanog kapaciteta kao što je predmetna, minimalni. Nadalje, da bi u pogledu mjera za ublažavanje negativnih efekata definisanih/mjere za ublažavanje u fazi građenja, mjere za ublažavanje u fazi korištenja trebalo dodatno pojasniti u Studiji i utvrditi mjere zaštite nakon eventualnog prestanka korištenja postrojenja, te da je neophodno detaljno opisati sistem monitoringa (kvaliteta vode, zraka, tla, flore, faune, pejzaža, buke) uz navođenje metodologija i učestalosti odgovarajućih mjerenja i pri tome se pozvati na odgovarajuće Pravilnike, a u sklopu ove tačke Studije da je neophodno razdvojiti aktivnosti vezane za monitoring za fazu projektovanja, fazu izgradnje i fazu održavanja, da kao mjeru projektne naravi u fazi izrade glavnog projekta treba primijeniti planiranje i izgradnju objekta za nesmetano kretanje ihtiofaune i da je posebno značajna mjera u fazi korištenja monitoring kojim treba obuhvatiti kontrolu ispuštanja utvrđenog ekološki prihvatljivog protoka kao i funkcionalnost prolaza za ribe i da se uz ove u zaključku nabrojane neophodne mjere može izdati okolinska dozvola.

Dipl. ing. arh. Igor Palinić, član Stručne komisije u svom Izvještaju od 07.07.2015.godine zaključuje da je Studiju potrebno ažurirati sa Planom upravljanja otpadom i prethodnom vodnom saglasnosti, da su rizici od incidentnih situacija kod malih hidroelektrana kakva je predmetna minimalni, ali da se ne smiju isključiti, da su uticaji u fazi građenja privremeni i da se uz primjenu dobrih građevinskih praksi i upravljanjem otpadom mogu spriječiti i minimizirati, a da je po izvođenju radova potrebno pristupiti restauraciji građenjem poremećenih površina, da se treba dodatno pojasniti Mjera zaštite nakon eventualnog prestanka korištenja postrojenja, da jedna od mjera projektne naravi koju treba primijeniti u fazi izrade glavnog projekta je planiranje i izgradnja objekta za nesmetano kretanje ihtiofaune, te da je posebno značajna mjera u fazi korištenja monitoring kojim treba obuhvatiti kontrolu ispuštanja utvrđenog ekološki prihvatljivog protoka i funkcionalnost prolaza za ribe i da su planirani zahvati prihvatljivi ali uz obavezno preduzimanje svih mjera ublažavanja i/ili zaštite navedenih u Studiji i ovom Izvještaju.

Mirjana Kovač, voditelj postupka, šef Odsjeka za okolišne dozvole, član Stručne komisije sačinjava interni akt u kojem hronološki iznosi tok postupka, navodi donesene akte i pri tome se pozivai na zakonske odredbe, počev od podnošenja zahtjeva investitora, te nakon „analize mišljenja svih zainteresovanih subjekata, nadležnih organa i članova Stručne komisije tuženi dana 11.11.2015.godine donosi osporeno rješenje, „Okolinsku dozvolu sa mjerama zaštite okoliša u fazi građenja i fazi korištenja mini hidroelektrana Buna I i Buna II u koritu rijeke Neretve nizvodno ispod utoka rijeke Bune Općina Mostar Jug“.

Tuženom su dostavljeni brojni podnesci i obavijesti vezano za predmetnu gradnju kao Deklaracija za zaštitu rijeka Bunice, Bune i Neretve od 15.02.2015.godine brojnih udruženja i među njima „Aarhus centra u BiH“, „Ekspertna analiza sa makrozoobentosom rijeka Bune i Neretve“ sačinjena od mr. sc. Pavla Spasojević, eksperta za konzervacijsku biologiju i genetiku, doc. dr. sc. Sanela Riđanovića eksperta za zoologiju i ekologiju životinja i doc. dr. sc. Lejle Riđanović eksperta za ekologiju voda, biljaka i mikroorganizama, koju je tuženom prosljedilo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede uz svoj akt broj: 11-05-27-1655-2/15 od 20.08.2015.godine, zatim Komentari na Studiju Centra za životnu

sredinu od 10.07.2015. godine, akti kojim je predmetno područje proglašeno spomenikom prirodne baštine, rješenje kojim se ovo područje proglašava ribolovnom zonom i drugo.

Osporeno rješenje tuženi je donio pozivajući se na ovu Studiju uticaja na okoliš za izgradnju i korištenje mini hidroelektrane (MHE) Buna (Buna 1 i Buna 2) u koritu rijeke Neretve nizvodno ispod utoka rijeke Bune u Općini Mostar Jug, instalirane snage do 5 MW, međutim iz spisa predmeta, a niti iz obrazloženja osporenog rješenja nije vidljivo da li je tome prethodila korekcija i dopuna Studije u skladu sa Izvještajima i zaključcima članova Stručne komisije koja je i imenovana od ministra radi ocjene Studije, što osporeno rješenje čini protivnim odredbama članova 7, 133 i 134 Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 2/98 i 48/99) u skladu sa kojim odredbama je donošenju osporenog rješenja moralo prethoditi utvrđivanje svih odlučnih činjenica za rješenje stvari.

Uz to osporeno rješenje je protivno i odredbi člana 207 Zakona o upravnom postupku jer iz obrazloženja rješenja nije vidljivo ni da li je Studija uticaja na okoliš korigovana i dopunjena prema navedenim Izvještajima Stručne komisije, a niti da li je donošenju rješenja prethodilo razmatranje podnesaka, obavijesti, deklaracija eksperata, akata kojim je predmetno područje proglašeno spomenikom prirodne baštine i ribolovnom zonom kao ni drugog dostavljenog tuženom. Ovo posebno stoga što odredba člana 3 Zakona o zaštiti okoliša Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/03 i 38/09) propisuje da svako ljudsko biće ima pravo na zdrav i ekološki prihvatljiv okoliš kao osnovno ustavno pravo, a odredba člana 10 stav 3. ovog Zakona da javnost ima pravo sudjelovati u postupcima koji se vode na zahtjev operatora u skladu sa ovim Zakonom ili drugim propisima.

Uz podnesak od 06.09.2019.godine tužitelji su dostavili sudu rješenje Odjela za urbanizam i građenje Hercegovačko neretvanskog kantona Grad Mostar broj: UP-I-07/2-25-1729/16 od 22.05.2019.godine, kojim je odbijen zahtjev investitora „Hercegovina građevinsko zanatstvo“ d.o.o. – Podružnica obnovljivi izvori Mostar za izdavanje urbanističke saglasnosti za izgradnju dvije mini hidroelektrane Buna I i Buna II na parcelama označnim kao k.č. 13/1 K.O. Bačevići, k.č. 695 K.O. Slipčići i k.č. 98 K.O. Hodbina.

Tužbeni prigovor da Građevinski fakultet u Mostaru nije bio ovlašten, odnosno da se nije nalazio na Listi nosilaca izrade studija uticaja na okoliš i planova aktivnosti koju donosi tuženi u skladu sa Pravilnikom o uvjetima i kriterijima koje moraju ispunjavati nosioci izrade studije uticaja na okoliš i visinu naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene uticaja na okoliš („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/12) u vrijeme izrade predmetne Studije je neosnovan jer ja rješenjem tuženog broj: 05-02-23-1587-7/13 od 23.04.2013.godine utvrđena Lista na koju je pod rednim brojem 1. uvršten Agronomski – prehrambeno - tehnološki i građevinski fakultet Mostar.

Ostale prigovore tužbe iz navedenih razloga sud cijeni osnovanim i primjenom člana 36 stav 1. i 2. u vezi sa članom 28 stav 4. Zakona o upravnim sporovima odlučio je kao u izreci presude.

Tuženi će i u ponovnom postupku koji će provesti u skladu sa predmetnim odredbama procesnog prava na način kako je naprijed navedeno upotpuniti činjenično stanje predmetne stvari, a zatim će primjenom odgovarajućih odredaba materijalnog prava na takvo utvrđenje donijeti novu odluku u ovoj stvari za koju će dati potpune i pravno valjane razloge.

POUKA: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena